

[Uitzending 398: 1 Koningen 21:1 t/m 22:54]

1 Kon.20 liep uit op een profetische veroordeling van Achab, omdat hij de overwinning die de HERE hem had geschonken, afwees. Ook in 1Kon.21 wordt een profetisch oordeel over Achab en Izebel uitgesproken, omdat zij in de omgang met een volksgenoot machtsmisbruik plegen en zich daarmee boven de wet van de HERE stellen. Het oordeel wordt uitgesproken door Elia. De in 1Kon.21 beschreven gebeurtenissen worden in vers 1 gedateerd in de periode na de overwinning op Benhadad bij Afek, dat wil zeggen tijdens de laatste drie jaar van Achabs leven. 1 Koningen 21 vers 1 t/m 3:

Nabot, een man uit Jizreël, bezat een wijngaard aan de buitenkant van de stad, vlakbij Achabs buitenpaleis. Op een dag vroeg de koning hem of hij de wijngaard niet wilde verkopen. Ik zou er graag een moestuin van willen maken, legde de koning uit, omdat hij zo dicht naast het paleis ligt. Hij bood aan met contant geld te betalen of, als Nabot dat liever had, hem een beter stuk grond in ruil te geven. Maar Nabot antwoordde: De HERE verhoede dat ik dit stuk grond dat ik van mijn vader geërfd heb, verkoop. Het is al tijden lang in het bezit van mijn familie.

Naast het paleis dat Achab in Jizreël heeft, ligt de wijngaard van Nabot. Achab wil de wijngaard graag als moestuin en vraagt Nabot daarom zijn grond te ruilen tegen een betere wijngaard of voor geld te verkopen. Nabot weigert want de wijngaard is het grondbezit van zijn familie. Als Nabot dit zou afstaan, zou hij het deel van het beloofde land opgeven dat de HERE als onvervreemdbaar eigendom aan Nabots familie heeft gegeven. Daar wil Nabot niet aan meewerken.

1 Koningen 21 vers 4:

Achab ging kwaad en teleurgesteld terug naar zijn paleis. Hij weigerde iets te eten en ging in bed liggen met zijn gezicht naar de muur.

Achab gedraagt zich als een klein kind dat zijn zin niet krijgt. Woest als hij is, wil hij niet eten. Het lijkt erop dat Achab zich zal neerleggen bij Nabots weigering, al is het niet van harte. **Maar**, de situatie verandert als Izebel op het toneel verschijnt.

1 Koningen 21 vers 5 t/m 7:

Wat is er toch aan de hand? vroeg zijn vrouw Izebel hem. Waarom eet je niet? Hoe kom je zo nukkig en boos? Ik heb Nabot gevraagd of hij mij zijn wijngaard wil verkopen of wil ruilen voor een ander stuk grond, maar hij weigert, vertelde Achab. Ben jij nu de koning van Israël of hoe zit dat? wilde Izebel van hem weten. Sta op, eet wat en maak je geen zorgen meer. Ik zal zorgen dat je Nabots wijngaard krijgt.

Achab vertelt wat er gebeurd is, maar laat Nabots argument achterwege. Voor Izebel is Achabs reactie onbegrijpelijk. Hoe kan een eenvoudig burger nu de koning weerstaan? Zij zal er voor zorgen dat Achab de wijngaard in bezit krijgt. Daarop schrijft Izebel brieven aan de gezagsdragers van Jizreël, in Achabs naam en verzegeld met zijn zegel. Zo krijgen de brieven een koninklijk gezag. In de brieven vraagt Izebel de leiders een vasten uit te roepen. Normaal gesproken is dit een verootmoediging voor de HERE om zijn gunst te zoeken in tijden van onheil of dreiging. Als het volk bijeenkomt, moet Nabot vooraan geplaatst worden, op een ereplaats. Vervolgens moeten twee getuigen een verklaring tegen hem afleggen. Twee getuigen zijn nodig om de aanklacht rechtsgeldig te maken. Maar in dit geval gaat het om slechte mannen die er niet voor terugdeinzen een leugenachtige verklaring af te leggen en zo Gods geboden overtreden. De aanklacht tegen Nabot luidt dat hij de HERE en de koning heeft gelasterd. Op godslastering staat de doodstraf door steniging (Lev.24) en Izebel gebiedt in Achabs naam dat dit vonnis ook inderdaad voltrokken moet worden. De leiders van de stad doen wat hun in de brieven wordt opgedragen. Zij roepen een vasten uit, halen Nabot naar voren, laten valse getuigen tegen hem optreden en voltrekken buiten de stad de doodstraf door steniging.

1 Koningen 21 vers 15 en 16: Toen Izebel het nieuws had vernomen, zei zij tegen Achab: Herinner jij je die wijngaard nog die Nabot niet wilde verkopen? Wel, je kunt hem op dit moment krijgen. Nabot is dood. Achab ging naar de wijngaard om die in bezit te nemen.

Als het schijnproces is afgerond en het vonnis voltrokken, laten de leiders van Jizreël Izebel per brief weten dat haar orders zijn uitgevoerd.

Op haar beurt meldt zij Achab dat Nabot dood is en dat Achab nu ongehinderd de wijngaard in bezit kan nemen. Daarop maakt Achab zich klaar naar Jizreël te gaan om zich de wijngaard toe te eigenen.

De gebeurtenissen in dit tekstgedeelte tonen een koningschap dat lijnrecht staat tegenover dat wat in Deutr.17 wordt geschilderd. Hier wordt in Achabs naam het recht met voeten getreden en de koninklijke macht op grove wijze misbruikt.

1 Koningen 21 vers 17 t/m 19:

De HERE zei tegen Elia: Ga naar Samaria en zoek koning Achab op. Hij is te vinden bij de wijngaard van Nabot, want die wil hij in bezit nemen. Geef hem de volgende boodschap van Mij door: Is het vermoorden van Nabot nog niet erg genoeg? Moet u hem ook nog beroven? Omdat u dit hebt gedaan, zullen de honden uw bloed oplikken, net zoals zij Nabots bloed hebben opgelikt.

Voor een rechtvaardig God kan onrecht niet blijven bestaan. Over Achab en Izebel wordt het oordeel uitgesproken.

1 Koningen 21 vers 21 t/m 23:

De HERE gaat een ramp over u brengen en zal u uitroeien, geen van uw mannelijke nakomelingen, van hoog tot laag, zal het overleven. Hij gaat uw familie vernietigen, net zoals dat gebeurde met de families van koning Jerobeam en koning Basan. U hebt zijn toorn opgewekt en heel Israël aangevoerd bij het zondigen. De HERE heeft ook gezegd dat de honden van Jizreël uw vrouw Izebel zullen verscheuren bij de stadsmuur.

Als Achab Elia ziet, spreekt hij hem aan als 'mijn vijand'. In woorden die herinneren aan eerdere oordeelsprofetieën, kondigt Elia het einde aan van Achabs koningschap. Ook Izebel zal het oordeel niet ontlopen. Niet eerder is er een koning geweest die het volk zo van de HERE heeft weggeleid als Achab. Achab heeft het verbond van de HERE met voeten getreden door afgodendienst in te voeren en zich te voegen naar een levenswandel van de Kanaänieten.

1 Koningen 21 vers 27

Toen Achab deze profetieën hoorde, scheurde hij zijn kleren, trok vossen aan, vastte, sloep in dezelfde vossen en liep rond als een toonbeeld van vernedering.

Daarop besloot de HERE dat tijdens het leven van Achabs zoon deze ramp pas zou gebeuren. De slotverzen van 1Kon.21 tonen dat er bij de HERE altijd plaats is voor berouw. Het oordeel dat Hij aanzegt, is niet iets onvermijdelijks dat fatalistisch afgewacht moet worden. Bekeert een mens zich van zijn boze weg, dan toont de HERE zich bereid het aangekondigde oordeel te herroepen of uit te stellen.

1 Koningen 22 vers 1 t/m 5:

Drie jaar lang werd er geen oorlog gevoerd tussen Syrië en Israël. Maar in het derde jaar, terwijl koning Josafat van Juda koning Achab van Israël een bezoek bracht, zei Achab tegen zijn hovelingen: Beseft u wel dat de Syriërs nog steeds onze stad Ramot in Gilead bezet houden? En wij zitten hier stil zonder er iets aan te doen! Hij wendde zich tot Josafat en vroeg hem: Wilt u met uw leger met mij mee optrekken om Ramot in Gilead te heroveren? En koning Josafat van Juda antwoordde direct: Maar natuurlijk. U en ik zijn broeders. Mijn hele leger en al mijn paarden staan tot uw beschikking. Maar, voegde hij eraan toe, we zouden het eerst aan de HERE moeten vragen, dan weten we wat Hij wil wat we doen.

De gebeurtenissen in 1Kon.22 vinden plaats drie jaar na het vorige conflict met de Syriërs. Josafat, de koning van Juda, brengt een staatsbezoek aan Achab in Samaria. Voor Achab vormt het bezoek aanleiding Josafat om hulp te vragen. Ramot in Gilead is in Syrische handen en Israël heeft tot nu toe verzuimd de stad te heroveren. Achab vraagt Josafat met hem mee ten strijde te trekken. Josafat wil dat wel maar zonder woord van de HERE wil hij niet toezeggen Achab in de strijd te vergezellen. 1 Koningen 22 vers 6 t/m 8:

Koning Achab riep toen 400 profeten bij zich en vroeg hun: Zal ik Ramot in Gilead aanvallen of niet? En zij antwoordden een stemmig: Ja, ga uw gang maar. God zal u helpen de stad te veroveren. Maar Josafat vroeg: Is er geen profeet van de HERE hier? Ik zou hem eigenlijk ook nog wel willen vragen. Ja, er is er wel een, antwoordde koning Achab, maar ik haat hem, want hij komt nooit eens met goede profetieën.

Hij heeft altijd wel iets onheilspellends te vertellen. Hij heet Micha en is de zoon van Jimla. Zo moet u niet praten, vond Josafat.

Josafat is niet overtuigd van de unanieme uitspraak van de 400 profeten en vraagt of er nog een profeet van de HERE is. Josafat staat er op dat Micha toch wordt geraadpleegd. Achab kan niet anders dan zijn gast ter wille zijn.

1 Koningen 22 vers 9: Dus riep Achab één van zijn dienaren en beval hem snel Micha te halen.

De verzen 10 t/m 12 vormen een onderbreking, waarin de achtergrond wordt geschetst voor de ontmoeting met Micha die zal plaatsvinden. Op die manier wordt de vertraging geïllustreerd die de komst van Micha met zich meebrengt. Bovendien wordt zo **extra** spanning opgebouwd voor de confrontatie die volgt. In de verzen is te lezen dat de twee koningen zijn gezeten op tronen, gekleed in koninklijke gewaden. De tronen stonden op de dorsvloer bij de stadspoort van Samaria en voor hen stonden de 400 profeten.

De overtuigingskracht van de profeten wordt nog onderstreept doordat Sidkia, de zoon van Kenaäna, ijzeren horens heeft gemaakt om de boodschap te ondersteunen. De andere profeten vallen hem bij. Dan komt Micha, de zoon van Jimla.

1 Koningen 22 vers 13 en 14:

De boodschapper die Micha ophaalde, zei onderweg tegen hem: De profeten hebben de koning zonder uitzondering een gunstig advies uitgebracht. Sluit u daarom bij hen aan en geef net als zij een gunstig advies. Maar Micha zei tegen hem: Ik zweer dat ik alleen dat zal zeggen wat de HERE mij opdraagt.

Micha laat zich niet overhalen. Hij wil alleen zeggen wat de HERE hem opdraagt.

1 Koningen 22 vers 15:

Toen hij was aangekomen, vroeg de koning hem: Micha, moeten wij Ramot in Gilead aanvallen of niet? Ga gerust uw gang, zei Micha hem. U zult een grote overwinning behalen, want de HERE zal ervoor zorgen dat u de stad verovert! Direct antwoordt Micha zoals de boodschapper hem heeft geïnstrueerd. Maar Achab beseft op de een-of-andere manier dat Micha's woorden niet zijn gemeend.

Hij zegt in vers 16: **Hoe vaak moet ik u nog vertellen dat u alleen moet vertellen wat de HERE u opdraagt?** Dan wordt Micha serieus en spreekt hij het woord van de HERE. 1 Koningen 22 vers 17 en 18:

Micha zei: Ik zag alle Israëlieten verspreid op de bergen dwalen, als schapen zonder herder. En de HERE zei: Hun koning is dood, stuur hen naar huis. Zich naar Josafat kerend zei Achab klagend: Heb ik u niet gezegd dat het zo zou gaan? Hij brengt me nooit eens goed nieuws. Het is altijd slecht. Dan voegt Micha een gelijkenis toe. Een gelijkenis die een tegenstelling betekent. 1 Koningen 22 vers 19 t/m 27:

Micha sprak opnieuw en zei: Luister naar wat de HERE verder nog te zeggen heeft. Ik zag de HERE op een troon zitten en de hemelse legers stonden om Hem heen. Toen zei de HERE: Wie zal Achab verleiden naar Ramot in Gilead te trekken en daar te sterven? Er werden verschillende voorstellen gedaan tot plotseling een geest naar voren kwam en zei: Ik zal het doen. Hoe?, vroeg de HERE. De geest antwoordde: Ik zal een liegende geest in de monden van al zijn profeten zijn.

En de HERE zei: Zo zal het gebeuren, u zult erin slagen. Ga uw gang maar. Begrijpt u het niet? De HERE heeft een leugenachtige geest in de monden van al deze profeten gelegd, maar het belangrijkste is dat de HERE heeft besloten een ramp over u te brengen. Sidkia, de zoon van Kenaäna, liep naar Micha toe en gaf hem een klap in het gezicht. Sinds wanneer liet de Geest van de HERE mij in de steek en sprak Hij tegen u? wilde hij weten. En Micha antwoordde: Daar komt u nog wel achter als u zich op een dag in een kamer zult hebben verstopt. Toen gaf koning Achab bevel Micha gevangen te nemen. Breng hem naar Amon, de bestuurder van de stad, en naar zijn zoon Joas en zeg tegen hen: De koning zegt dat deze man moet worden opgesloten. Geef hem alleen water en brood – net genoeg om hem in leven te houden – tot ik in vrede terugkeer! Als u in vrede terugkeert, merkte Micha op, zal blijken dat de HERE niet door mij heeft gesproken.

Hij draaide zich om naar al de mensen die daar stonden te luisteren en zei: Onthoud goed wat ik heb gezegd.

En hoe ging het verder? De legers van Juda en Israël trokken naar Ramot in Gilead. Wat de valse profeten hadden gezegd werd opgevolgd. Achab gaat vermomd de strijd in. Kennelijk legt hij Micha's woorden niet helemaal naast zich neer, maar denkt op deze manier veilig te zijn. Op Achabs aanwijzing draagt Josafat wel zijn koninklijke gewaad. De koning van Syrië geeft zijn leiders op de strijdswagens opdracht uitsluitend in gevecht te gaan met de koning van Israël.

1 Koningen 22 vers 32 en 33:

Toen zij koning Josafat zagen in zijn koninklijke gewaden, dachten zij: Die moeten wij hebben. Zij brachten hun wagens in aanvalspositie en gingen op hem af. Maar toen Josafat om hulp schreeuwde en zij merkten dat hij niet de koning van Israël was, lieten zij hem met rust. Josafat verloor bijna zijn leven omdat Achab zich had vermomd.

1 Koningen 22 vers 34 en 35: **Eén van de Syrische strijders schoot zonder een bepaald doel te hebben een pijl af en raakte koning Achab precies tussen twee delen van zijn wapenrusting. Breng mij van het slagveld af, ik ben zwaar gewond, steunde de koning tegen zijn wagenmenner. De strijd werd in de loop van de dag steeds heviger en koning Achab hield zich rechtop staande in zijn strijdswagen, terwijl het bloed uit zijn wond op de bodem van zijn wagen bleef druppelen. Tegen de avond bezweek hij ten slotte.**

Achab ontsnapt (ondanks zijn verkleedpartij) niet aan het oordeel van de HERE. Een boogschutter schiet nietsvermoedend een pijl af, die de vermomde Achab precies tussen de verbindingsstukken van zijn pantser raakt. Achab voelt dat hij de strijd niet kan voortzetten en geeft zijn wagenmenner de opdracht hem van het slagveld weg te rijden. Tegen de avond heeft Achab zoveel bloed verloren, dat hij aan zijn verwondingen overlijdt. Vers 36: **Toen de zon daalde werd er overal geroepen: De strijd is voorbij, ga terug naar huis. De koning is dood.**

De Israëlieten trekken zich terug. Het lichaam van Achab wordt overbracht naar Samaria en daar wordt de koning begraven. Bij de vijver in Samaria wordt de met Achabs bloed besmeurde strijdswagen afgespoeld, terwijl de honden het bloed likken en de hoeren zich in de vijver wassen. Met dit vernederende tafereel gaat de profetie in vervulling die Elia over Achab heeft uitgesproken (1Kon.21). Over het lot van de profeet Micha wordt niets meer verteld. Maar het is duidelijk dat de loop van de gebeurtenissen hem hebben gelegitimeerd als ware profeet van de HERE en Sidkia en zijn metgezellen in het ongelijk heeft gesteld.

Ook op andere plaatsen in het OT vinden we conflicten tussen ware en valse profeten en ook met betrekking tot de gemeente in het NT klinkt verschillende keren de aansporing profetieën te toetsen (1Kor.14 en 1Thes.5). Dat maakt de confrontatie tussen de profeten in 1Kon.22 ook actueel voor de christelijke gemeente van vandaag. 1Kon.22 bevestigt het criterium van Deutr.18 dat een profeet gelegitimeerd wordt doordat zijn woorden uitkomen. Verder heeft Micha met Elia en Jeremia gemeen dat hij een boodschap brengt die (tegen de heersende opinie in) een kritisch geluid laat horen met betrekking tot beleid van machthebbers.

De verzen 39 en 40 vormen de gebruikelijke afsluiting van het verslag van de regering van koning Achab. Onder verwijzing naar de kronieken van de koningen van Israël, wordt nog kort melding gemaakt van Achabs bouwwerken: het ivoren huis en de steden die hij heeft gebouwd. Naar menselijke maatstaven zijn het geweldige prestaties. Een koning kon in de toenmalige wereld met dergelijke bouwwerken groot aanzien verwerven. Maar de schrijver van het Bijbelboek Koningen hecht er nauwelijks waarde aan. Wat voor hem van belang is, is dat Achab het volk niet heeft geleid op de weg van de HERE, maar op die van de afgoden, daartoe aangezet door zijn vrouw Izebel. Daarnaast heeft Achab zijn macht als koning op grove wijze misbruikt en de woorden van de profeten van de Here niet ter harte genomen. Het maakt Achab ongeschikt als koning voor het volk van God. Afsluitend wordt Achabs begrafenis en opvolging vermeld.

In de verzen 41 t/m 54 lezen we dat Josafat, de zoon van Asa, koning wordt over Juda in het vierde jaar van Achabs regering. Hij is op dat moment 35 jaar oud en regeert gedurende 25 jaar in de hoofdstad Jeruzalem.

Net als bij de andere koningen van Juda wordt ook de naam van zijn moeder vermeld: Azuba, de dochter van Silchi. Josafats koningschap wordt positief beoordeeld. Net als zijn vader Asa, doet Josafat wat recht is in de ogen van de HERE. Hem wordt wel verweten dat hij de tempels in de heuvels niet verwoestte. Als eerste Judese koning leefde Josafat in vrede met het Tienstammenrijk, Israël. Ook hier wordt in overeenstemming met het gebruikelijke raamwerk in de verslagen van de koningen van Juda, voor nadere details verwezen naar de kronieken van de koningen van Juda. Josafat zet Asa's hervormingen door en verwijderd alle nog overgebleven mannelijke prostituees uit het land. In de tweede plaats wordt melding gemaakt van Josafats pogingen een vloot op te zetten die goud moet halen uit Ofir, zoals Salomo dat destijds met succes had gedaan. Maar de onderneming mislukt omdat Josafats schepen schipbreuk leiden. Achazja, de koning van Israël, had in verband met de vloot hulp aangeboden, maar Josafat had zijn aanbod afgewezen.

Tenslotte wordt Josafats dood en begrafenis in Jeruzalem en zijn opvolging door zijn zoon Joram vermeld (deze Joram moeten we niet verwarren met een gelijknamige zoon van Achab). Jorams regering wordt beschreven in 2Kon.8. De laatste verzen van 1Kon.22 vormen het begin van het verslag van de regering van Achazja. We lezen het vervolg in de volgende uitzending, in 2Kon.1.